

Gedragsverandering bij mensen met de ziekte van Parkinson

EC Zorginnovatie en CEMO: PWO - onderzoek
VIVES gezondheidszorg, campus Kortrijk

Aanleiding

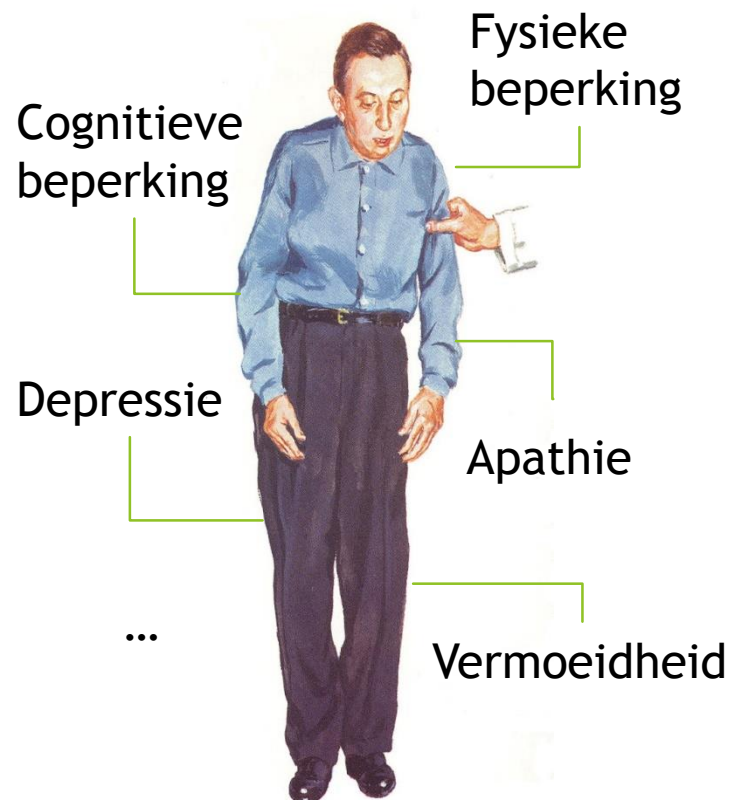

Fig. 1: Redenen inactiviteit

- ▶ Mensen met de ziekte van Parkinson (ZvP) neigen tot inactiviteit door problemen met balans en het lopen.
- ▶ **Inactiviteit** verhoogt de kans op secundaire problemen: osteoporose, obstipatie, cardiovasculaire en respiratoire aandoeningen.

(van Nimwegen et al., 2011; Keus et al., 2003; KNGF, 2004)

Aanleiding

- ▶ Aanbevelingen literatuurstudie om kwaliteit van leven te verbeteren, de zelfstandigheid, veiligheid en het welbevinden in het dagelijks functioneren te behouden:

(KNGF, 2004)

- ▶ therapietrouw medicatie nemen
- ▶ preventieve behandelinterventies in functie van bewegen

- ▶ Geen aanbevelingen voor verpleegkundige interventies om patiënten met de ZvP en hun omgeving (mantelzorgers, familie) preventief te ondersteunen tot (meer te) bewegen.

Doelstellingen

- ▶ Doel 1: Dit project beoogt enerzijds een **interventie- en implementatieonderzoek** dat mensen met de ZvP aanzet tot bewegen door het ondersteunen, bevorderen en stimuleren van zelfmanagement.

Welke rol en betekenis kan de verpleegkundige opnamen in het stimuleren van bewegen bij mensen met de ZvP in hun thuissituatie?

- ▶ Doel 2: Dit project beoogt anderzijds op welke wijze **technologische ondersteuning** van betekenis is of kan zijn voor mensen met de ZvP.

Welk effect heeft het aanleren en gebruiken van iPad toepassingen op de sociale interactie en de kwaliteit van welzijn bij mensen met de ZvP?

Methode: DOEL 1

- ▶ Interventie-ontwikkeling volgens Utrechts model bestaande uit volgende stappen: (van Meijel et al., 2004)

Stappen	Timing
Probleemdefiniëring	September 2014 - Juni 2016
Bouwstenen voor een interventie-ontwerp	Maart 2015 - Juni 2016
Het interventie-ontwerp	April 2016- December 2016
De validering van de interventie	December 2016 - Juni 2017

WERK IN
UITVOERING

Methode: DOEL 1

► **Probleemdefiniëring:**

Zicht krijgen op de stimulerende en belemmerende factoren met betrekking tot bewegen.

(via literatuurstudie en kwalitatief onderzoek)

► **Bouwstenen om te komen voor een interventie-ontwerp:**

Inzicht krijgen in de onderliggende processen die meespelen in het al dan niet meer bewegen van mensen met de ZvP. Nagaan op welke manier hulpverleners hen kunnen ondersteunen.

(kwalitatief onderzoek)

- In een eerste fase: Individuele interviews (15 mensen met de ZvP) en hun omgeving (partner, mantelzorger) ism dagziekenhuis AZ Delta.
- In een tweede fase: focusgroep met hulpverleners specifiek gericht op de rol van verpleegkundigen.

WERK IN
UITVOERING

Methode: DOEL 1

► *Het interventie-ontwerp:*

Op basis van voorgaande stappen, uitwerken van een interventie die gericht is op het stimuleren van mensen met de ZvP om (meer) te bewegen.

► *De validering van de interventie:*

Implementatie interventie via een piloottest.

Evaluatie van de implementatie gebeurt na uitvoering van een piloottest bij mensen met de ZvP, hun mantelzorgers en hulpverleners.

(kwantitatief en kwalitatief onderzoek)

Methode: DOEL 2

- ▶ Het tweede onderzoeksdoel wordt uitgewerkt ism het proeftuinplatform "Online Buurten" en de "Vlaamse Parkinson Liga"

Stappen	Timing
Rekrutering en Baselinebevraging	Juni 2015- December 2015
Aanleren en gebruiken iPad toepassingen	Oktober 2015- December 2015
Gebruik en toepassing (met tussentijds evaluatie in maart-april 2016)	November 2015- December 2016
Postmeting	December 2016
Verwerken resultaten	Januari 2017-Maart 2017

WERK IN
UITVOERING

Methode: DOEL 2

► *Rekrutering en Baselinebevraging:*

- Schriftelijke bevraging van de deelnemers (mensen met de ZvP) dmv de gevalideerde vragenlijsten Parkinson's Disease Quality of Life Questionnaire (PDQ-39) en Patiënt Activatie Meetinstrument (PAM-13 NL).

WERK IN
UITVOERING

► *Aanleren en gebruiken iPad toepassingen:*

- Sessies organiseren om relevante tools (bv. Skype, foto's nemen, Cubigo zorgplatform, ...) aan te leren en te gebruiken gedurende 1 jaar. Tussentijdse evaluatie (6 maanden).

► *Postmeting:*

- Schriftelijke bevraging van de deelnemers (zie baselinebevraging)

► *Verwerken resultaat*

Beoogde resultaten

▶ DOEL 1:

- ▶ interventielijst/handvaten voor verpleegkundigen om mensen met de ZvP en hun omgeving te ondersteunen/te stimuleren tot bewegen ;
- ▶ Verhoogd zelfmanagement en blijvende gedragsverandering ifv bewegen.

▶ DOEL 2:

- ▶ Meer (of minder) sociale interactie door het gebruik van technologische middelen;
- ▶ Meer (of minder) welbevinden door het gebruik van technologische middelen;
- ▶ Meer (of minder) kwaliteit van leven door het gebruik van technologische middelen;
- ▶ Meer (of minder) zelfmanagement door het gebruik van technologische middelen.

Samenwerkende partners

- ▶ Hoofdonderzoeker: Defrenne Christa, VIVES campus Kortrijk
- ▶ Indiener, mede-uitvoerders: Vanderplancke Tine, EC Zorginnovatie
Prof. Verhaeghe Sofie en Vandecasteele Tina

▶ DOEL 1: Dagziekenhuis Parkinson az Delta

▶ DOEL 2:

Online buurten

Vlaamse Parkinson Liga

Cubigoplatform

Bibliografie

- ▶ van Nimwegen , M., D. Speelman , A., Hofman-van Rossum, E. J., Overeem , S., Deeg , D. J., Borm , G. F., . . . Munneke, M. (2011). Physical inactivity in Parkinson's disease. *J Neurol* (258:2214-2221), 8.
- ▶ Keus, S., Bloem, B., & Munneke, M. (2003). De ziekte van Parkinson: wat zijn de therapiemogelijkheden? *Stimulus*, 22:183-188.
- ▶ KNGF. (2004). Verantwoording en toelichting KNGF richtlijn ziekte van Parkinson. *Supplement bij het Nederlands Tijdschrift voor fysiotherapie*, 114(Nr 3), 32.
- ▶ van Meijel, B., Gamel, C., van Swieten-Duijfjes, B., & Grypdonck , M. (2004). The development of evidence-based nursing interventions: methodological considerations. *Journal of advanced Nursing*, 48 (1), 84-92.
- ▶ Centrale Werkgroep Parkinson . (2006-2009). *Multidisciplinaire richtlijn. Ziekte van Parkinson*. Opgehaald van (<http://www.diliguide.nl/document/1038>)